

Miljöavdelningen, Koncernkontoret

Västra Götalandsregionen

2020-06-16

Uppföljning målområde medicinska gaser 2019

Mål i miljöplan 2017-2020	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend
Vårdens utsläpp av lustgas ska minska med 75 procent jämfört med 2009	- 51%	- 65%	- 67%	- 70 %	●

Sammanfattning

Lustgas är en stark växthusgas och bidrar till Västra Götalandsregionens klimatpåverkande utsläpp. Den bidrar även till nedbrytning av ozonskiktet. Lustgas används i huvudsak vid förlossning, men den används också inom anestesi/operation, som smärtlindring för barn, inom röntgen och tandvården. Vårdens utsläpp av lustgas har minskat med totalt 70 procent jämfört med basåret 2009.

De övriga medicinska gaserna sevofluran, isofluran och desfluran är även de starka växthusgaser. Dessa gaser används främst inom anestesi och operation. Lågflödesanestesi är en viktig åtgärd som minskar mängden gas utan påverkan på patienten.

Lustgas

Destruktionsanläggningar för lustgasutsläpp finns installerade vid alla förlossningsavdelningar i regionen sedan 2016. År 2017 är det första året där alla destruktionsanläggningarna varit i drift ett helt år. År 2019 har utsläppen minskat med 70 procent jämfört med 2009. Om den nedåtgående trenden fortsätter även 2020 finns möjlighet att uppnå målet om 75 procents minskning av lustgasutsläpp för år 2020.

Arbete sker ute på de olika förvaltningarna för att minska utsläppen. På Sahlgrenska Universitetssjukhuset har en rutin tagits fram som förtydligar användningen av dubbelmasken på förlossningsavdelningar. En informationsfolder har också tagits fram med hjälp av klimatväxlingsmedel. Foldern riktar sig till blivande föräldrar och informerar om hur dubbelmasken skall användas för att minska utsläppen av lustgas. För ytterligare utsläppsminskningar på vårdenheter som inte är kopplade till en fast destruktor skulle mobila lustgasdestruktorer kunna vara en lösning.

För att effektivisera insamlingen av lustgas till destruktion utbildas personalen vid förlossningen vid Skaraborgs sjukhus i handhavande av utrustningen. Liksom tidigare genomför personalen också insatser med profylax och inspirationsföreläsningar till blivande föräldrapar.

Folktandvården påbörjade en kartläggning gällande lustgas under 2019 med anledning av gällande arbetsmiljökrav samt Västra Götalandsregionens befintliga miljömål. Det finns för närvarande en ökad efterfrågan på lustgas inom Folktandvården.

Vidare bedriver Västfastigheter läcksökning vid alla anläggningar för att kontrollera att lustgas inte läcker ut från rörsystemen, samt fortsätter med arbetet kring att stänga av distributionen av lustgas till verksamheter som sällan eller aldrig använder lustgas.

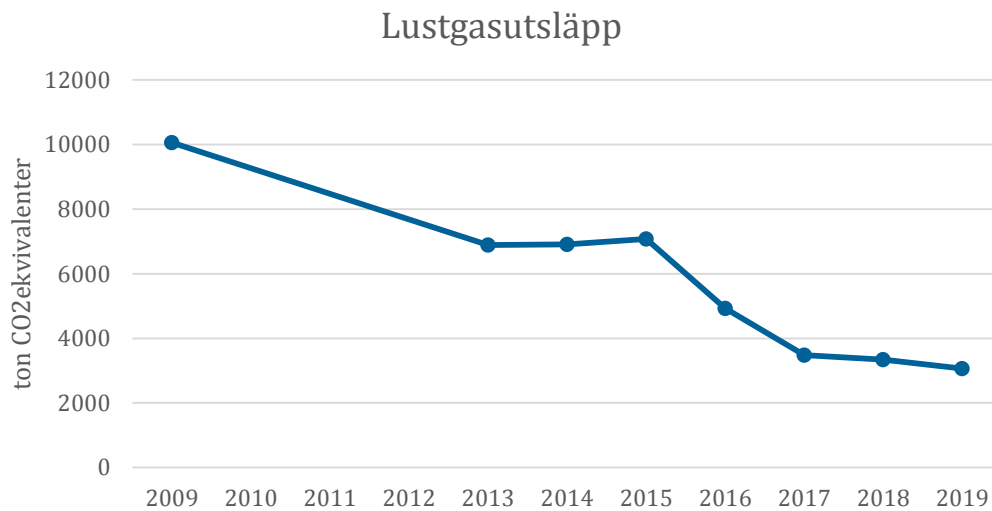

Diagram 1. Klimatpåverkan från lustgasutsläpp för alla förvaltningar och bolag per helår sedan 2009 uttryckt i ton koldioxidekvivalenter¹.

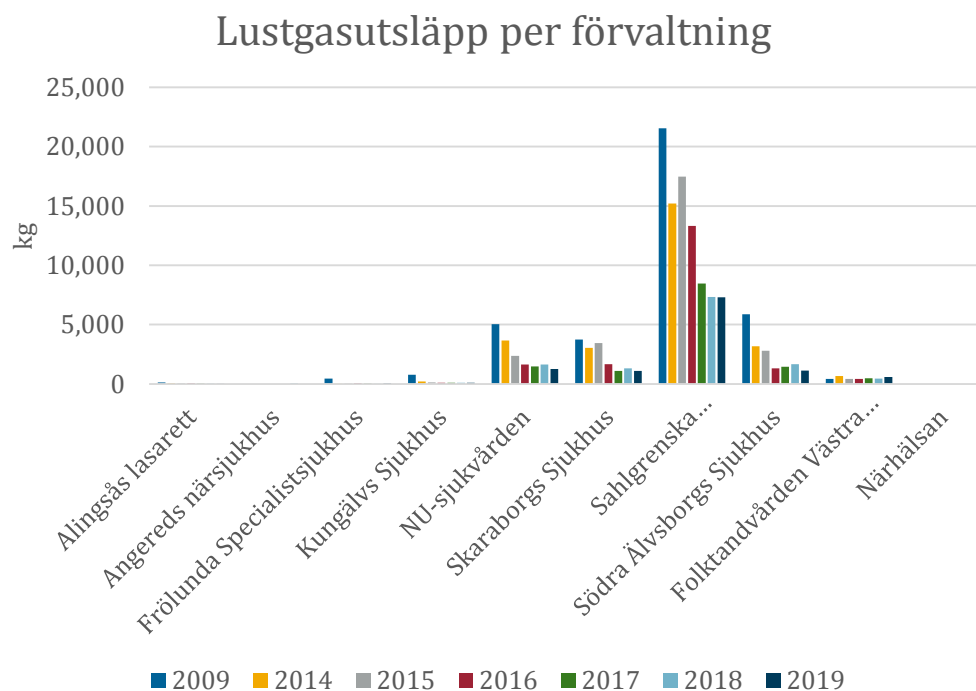

Diagram 2. Lustgasutsläpp 2009-2019 från respektive sjuk- och hälsovårdsförvaltning uttryckt i kg utsläppt gas

¹ Klimatpåverkan för medicinska gaser: IPCC, Fifth Assessment Report AR5 (2014)

Övriga medicinska gaser

De medicinska gaserna sevofluran, isofluran och desfluran används i mindre mängd än lustgas och hanteras främst i form av mindre tuber inköpta av avdelningarna. Dialoger och kartläggning pågår i syfte att identifiera åtgärder för att minska utsläppen av dessa. Ett flertal av de operationsavdelningar som använder sig av anestesigaser använder så kallad lågflödesanestesi, vilket innebär ett lägre färskgasflöde av respektive anestesigas. Detta arbetssätt har använts i flera år på Sahlgrenska Universitetssjukhuset och minskar både användning och utsläpp av dessa gaser utan att påverka patientsäkerheten.

Sedan 2014 har mängden Isofluran som används varit mycket låg. Desfluran som är den mest potenta gasen av de tre har en nedåtgående trend de senaste åren uttryckt i mängden inköpt liter. Sevofluran som är den mest använda gasen har visat också den en nedåtgående trend.

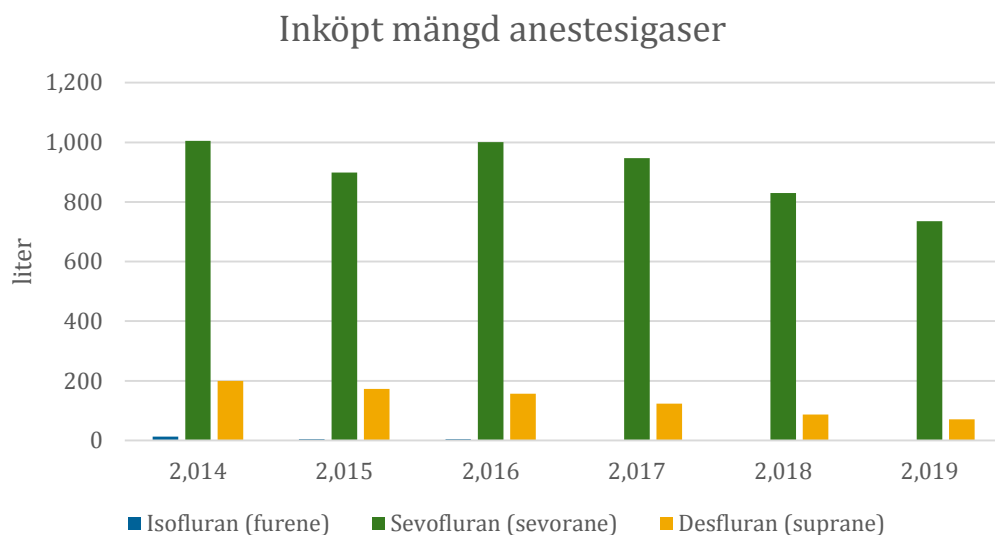

Diagram 3. Inköpta mängder anestesigaser uttryckt i liter inköpt gas för hela Västra Götalandsregionen.

Mer information

- Hittar du på intra.vgregion.se/uppfoljningmiljo eller www.vgregion.se/uppfoljningmiljo
- Har du frågor kring resultatet? Kontakta miljöstrateg Anna Teghammar, anna.teghammar@vgregion.se